Posamezna številka Din 1.50. Poštnina plačana v gotovini.

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUG

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, pritličje. — Naročnina za mesec 6, četrtletno .

Štev. 21. LJUBLJANA, četrtek, 6 .septembra 1923.

Pokrajinska in študijska knjižnica Ljubljana

Mussolini izziva novo klanje.

Zopet hoče hladnokrvno zažgati Mussolini, italijanski ministrski predsednik in kolovodja fašistovskih band, bakljo nove imperijalistične vojne. Zato ima on svoje vzroke, ker stoji italijanski fašizem notranje politično pred popolnim polomom in razkroj fašistov je v polnem teku. Borbe obeh struj v fašistovski stranki so na vrhuncu. Pred par dnevi so ubili v Trstu sekreterja stranke fašisti sami. In Mussolini hoče izrabiti to zopet vzplamtelo narodno navdušenje, da ustavi razkroj v stranki. Do rehabilitacije pa njemu pomaga njegova imperijalistična politika, ki ima za cilj podjarmljenje Severne Afrike in Balkana pod fašistovsko zastavo. Grški konflikt, ki je nastal vsled umora treh italijanskih častnikov v Albaniji, naj bi mu pomagal do tega cilja in obenem zanj ugodno pospešil rešitev vprašanja pripadnosti Reke, ker napram Carski zmagoviti Italiji bi Jugoslavija morala podleči. Če bi se še zadnja branila bi Italija podvrgla še Jugoslavijo in tako imela neomejeno gospodarstvo nad Jadranskim morjem.

Ob enem z Musolinijevem ultimatumom na Grško, ga je poslala tudi medzavezniška konferenca. Francija, kateri se je Mussolini približal posebno z zadnjim govorom o reparacijskem vprašanju, stoji odločno na strani Italije. Angliji pa zopet močna Italija v Sredozemskem morju ni všeč. Že večkrat zamazana vrzel med Francijo in Anglijo se zopet odpira. Bojazen Anglije pred zvezo Francije z zmagovito Italijo dobiva konkretne oblike. Za Francijo, za Poincaré-a, za Comité des Forges, za Schneider-a in de Wendela pa pomeni oslabitev Anglije in ojačenje Italije končnoveljavno zmago Francije ob Reni in v Porurju.

Zgodovina julija 1914 se ponavlja. »Zveza Narodov«, to nebogljeno dete je na tleh in preko njenih garancij »večnega miru« strelja italijansko vojno brodovje na grške in albanske otoke. Laž o kaki zvezi narodov v okvirju kapitalističnega reda je očividna. Milijoni mrtvih in pohabljenih pretekle vojne so bili brezuspešni. Zopet se dviga iz Balkana svetovni požar, nasprotstva v Veliki, kakor Mali Entanti postajajo vedno globja. Kapitalisti izzivajo novo vojno, ki pomeni zanjo novo konjunkturo, v kateri bodo zopet razni jekleni, železni in drugi kapitalistični baroni zaslužili iz krvi delavstva nove milijarde. Nova vojna bi bila za kapitaliste tudi najenostavnejše sredstvo, da se iznebijo armad brezposelnih, ki bi jih poslali na fronto, da se bore zopet za nenasitne žepe internacijonalnih imperijalistov.

Nova svetovna vojna pomeni za proletarijat največjo nevarnost, pomeni zanj novo bedo in oslabitev proletarskih sil v svojem boju proti kapitalizmu.

Kamen se je začel valiti. S takim trudom postavljeno ravnotežje v Evropi je moteno. V drugič grozi, da izbruhne nova svetovna vojna iz Balkana.

Delavske mase se morajo v zadnjem trenotku združiti proti vojni nevarnosti in imperijalističnimi eksperimenti pod parolo: **Nobene kaplje delavske krvi za imperijalistične pustolovce.**

Udušivanje štrajkov.

Za »uspešno rešenje« železničarskega štrajka 3. avgusta je bil odlikovan pukovnik Vlado Kostič z redom sv. Save. Savez pomoraca je svoj 9 tedenski štrajk prekinil, ker je vlada dala »Jadranski plovdbi« na razpolago osobje mornarice, da so mogli vpostaviti promet. V štrajku 10.000 rudarjev v Sloveniji daje vlada trboveljski družbi na razpolago 270 žandarjev in komandanta V. orožniške brigade, ji brez potrebe povišuje že itak pretirane cene premoga, okrajna glavarstva preganjajo in izganjajo rudarske zaupnike, prepovedujejo shode in že 52 rudarjev ječi po zaporih, brez sodbe. Trboveljska družba pa brezobzirno tepta vse naše zakone in izgleda, da s privoljenjem vladnih organov.

Že teh par kratkih konstatacij osvetljuje dovolj jasno protidelavsko politiko današnjega radikalnega režima in nevzdržno težko stanje delavskega razreda, kateremu kapitalisti ne priznavajo pravice do življenja in od katerega brezobzirno zahtevajo, da gine od gladu in bede, garajoč za kapitalistične pijavke.

V dolgih treh letih izgladneli, kruto terorizirani, prenasičeni od laži in prevar režima, so železničarji na južni železnici stopili v enodnevno protestno stavko. Zahtevali so samo kruha in ničesar drugega. In kaj so dobili? Militarizacijo in preganjanje, dobili so bajonete in puškina kopita, katera so edino sredstvo, s katerim vlada danes rešuje socijalna in gmotna vprašanja izgladnelega in do kosti izmozganega delavstva.

Pohlepna jugoslovenska buržuazija leto za letom izkorišča državo in narod. Banda grabežljivih kapitalistov, nikdar sitih špekulantov in aferašev se je vrgla na državo in narodno premoženje in grabi, vara, krade in goljufa. Režim vse to vidi, gleda in pomaga, ker bazira na gladovanju in brezpravnosti delovnega ljudstva. Zato se pri nas to (namreč nasilno udušivanje delavske borbe za poboljšanje položaja), kar bi po drugih deželah smatrali za zločin, smatra za junaško, hvalevredno delo, za katero se dobi red sv. Save.

Štrajk pomorcev! Še celo buržuazni listi so morali priznati upravičenost mornarskega štrajka in neutemeljenost zahtev »Jadranske plovidbe«, ki je zahtevala 60 milijonsko subvencijo. Čeprav so mornarji izjavili, da oni sami vpostavijo promet z 10 milijonsko subvencijo, čeprav je nad dolga dva meseca ostala cela pokrajina odrezana od ostalega sveta; čeprav so gladovale mase revežev v pasivnih krajih, je režim vstrajal in podpiral razbojniško početje akcijonarjev »Jadranske plovidbe« in z oboroženo silo se postavil v bran za profite akcijonarjev-kapitalistov. Hrabri mornarji, zaslepljeni z nacijonalističnimi iluzijami, so verjeli v pomoč nacijonalne vlade, so vzdržali v boju nad dva meseca. Končno so se morali udati, ker se je vlada odprto postavila na stran kapitalistov- izkoriščevalcev. Mornarji so se vrnili na delo, da bodo še naprej garali in stradali, ne bodo pa več verjeli v laž »nacijonalne države«.

Najjasnejši dokaz brezobzirne protidelavske politike današnjega radikalnega režima pa daje slovenskemu delu proletarijata že nad 6 tednov trajajoči štrajk rudarjev pri trboveljski družbi. Rudarji, ki so s svojim trdim in nevarnim delom v rudnikih v teku petih let po preobratu prigarali židom pri trboveljski družbi ogromne milijone in milijone, s katerimi si je družba na novo uredila dva nova rudnika v Rajhenburgu in Hudi jami ter si postavila palačo v Ljubljani in poleg vseh teh milijonov izplačala še 50% dividendo, so zahtevali, da se jim zvišajo mezde, da bi odgovarjale eksistenčnemu minimu za človeka. Družba je te skromne in več kot upravičene zahteve odbila in s tem pognala rudarje v stavko. V teku dosedanje ogorčene 6 tedenske borbe »vlada socijalne pravičnosti« ni ukrenila ničesar, da bi zaščitila življenjske interese 30.000 državljanov, katere hoče družba izstradati. Pač pa je nasprotno dala vlada na razpolago inozemskim kapitalistom vsa sredstva, da zrušijo rudarski štrajk.

*

V revirje je bilo takoj poslano orožništvo in komandant V. orožniške brigade, ki je neprestano konferiral z ravnatelji. Plod teh konferenc je bila aretacija stavkovnega odbora, kateremu se očita, da je pisal štrajkbreherjem in krumirjem grozilna pisma. Že mesec dni sedi 7 sodrugov na preiskavi in sodišče se doslej še ni potrudilo, da bi izvršilo potrebno primerjavo pisave, ker bi se tako kmalu pokazalo, da so brez razloga v zaporu, samo zato, ker tako želi Skubic in kompanija. Želja kapitalista pa je v SHS več kot zakon. Stavka se vsled te aretacije ni zrušila in provokacije so se nadaljevale in se nadaljujejo. Trboveljska družba si je prilastila dinarski fond, v katerega ni prispevala niti vinarja in je tako odtegnila vsako podporo bolnim in dojenčkom, za katere je bil fond zbran. Tudi to ni zlomilo stavke in trboveljska družba je šla dalje. Protizakonito in brez vseh razlogov je vsakemu stavkujočemu odtegnila po 120 dinarjev od zaslužka in tako oškodovala rudarje za več kot 1,000.000 dinarjev. Ker tudi s to tatvino in provokacijo ni mogla zbegati rudarjev in ker tudi agentom ni uspelo pokolebati borbene volje stavkujočih, je trboveljska družba po svojem pandurju komandantu žandarmerije javila vladi, da je štrajk političen, ker ga vodijo komunisti, da je treba razpustiti organizacijo in prepovedati vse shode.

Vlada je trboveljski družbi brž ugodila in prepovedala shode, a stavka traja naprej, ker rudarji ne stavkajo ker so nahujskani, ampak zato, ker so lačni in goli. Vsa nasilja niso pomagala in družba je pričela z odpusti in z letaki. Nad 600 rudarjev je dobilo obvestilo, da so odpuščeni, ker so si upali povedati, da so lačni in goli. Toda ves trud družbe, žandarmerije in vlade je ostal brezuspešen. Stavka traja naprej in rudarji se bližajo k zmagi. Treba je bilo poskusiti še zadnje sredstvo, da se zruši štrajk in naj stane, kar hoče. Raje 100 milijonov za zrušenje štrajka, kot 1 milijon rudarjem — pravi družba in po tem se tudi ravna.

V Trbovljah se je izvršil dinamitni napad na električno centralo, ki pa centrale ni pokvaril, ker centrala obratuje naprej. Popokalo je le nekaj šip in kotel je postal defekten. Razume se, da so kot krivci bili osumljeni stavkujoči in da je družba takoj predložila žandarmeriji obširen seznam osumljencev, katere je žandarmerija vestno polovila in spravila v zapor. Nad 30 sodrugov je bilo v zvezi s tem napadom aretiranih in kljub temu, da ni zoper nje najmanjših dokazov in da je izključeno, da bi mogel kdo priti v centralo skozi orožniški kordon, ki straži centralo, se jih drži še sedaj v zaporu. Zakaj? Ker so funkcijonarji ali pa zaupniki rudarske organizacije in ker je bil napad od trboveljske dužbe naročen, da se je zamoglo aretirati naenkrat 30 ljudi in pa zato, da so pod to pretvezo mogli zapreti rudarsko organizacijo v Trbovljah. Vsi poskusi družbe in žandarjev so ostali brez uspeha. Le malo je med

Proti belemu terorju v Bolgarski.

Sodrugi! Delavci!

Pokrajinski Izvrševalni odbor Nezavisne Delavske Stranke sklicuje za četrtek, 13. septembra ob 8. zvečer

javen shod

v veliki dvorani Mestnega Doma

s sledečim dnevnim redom:

1.) Notranja politična situacija.

2.) Zunanje politična situacija s posebnim ozirom na Balkan. (Govori s. Lemež).

Sodrugi! Vsi na shod, da pokažemo svojo solidarnost z bulgarskim proletarijatom.

Pokrajinski izvrševalni odbor N. D. S. J.

rudarji omahljivcev, ki so klonili pred nasiljem in se povrnili na delo. Družba in vlada bodete brez dvoma nadaljevale z nasiljem in stopnjevale s terorjem. Rudarji se pa zavedajo odločilne važnosti tega boja in bodo vkljub vsemu, kar je bilo in vkljub vsemu, kar še pride **vstrajali, vstrajali in še vstrajali.**

Vlada rudarje lahko postreli in pobije, a na delo jih ne bo prisilila, dokler jim ne zasigura človeka vredno življenje.

Izprtje delavstva v Mariborski delavnici južne železnice.

Odkar gospodarijo na obratnem ravnateljstvu južne železnice Bračiči, Šege, Faturji, Ogrinci — torej ljudje, ki jim je malo mar konsolidacija države, a zato bolj konsolidacija njihovih lastnih bisag, se železničarjem na južni železnici še nikoli ni godilo tako slabo in še nikoli niso bili tako izkoriščani in zaupniki preganjani.

24 urna protestna obustava dela je bila izraz teh nevzdržnih razmer pod upravo, katere ravnatelji si dele nagrade od železničarjem zadržanih prejemkov, ki tihotapijo in špekulirajo, veseličijo in bogatijo, železničar, uslužbenec in delavec pa morata trdo garati takorekoč za beraško plačo.

V mariborskih delavnicah južne železnice je izbruhnila spontano, kakor orkan, pasivna rezistenca, ki je bila podobna stavki. Delavci so prihajali na delo, a delali niso. Kakor mrtveci so stali pri nakovalih, strojih in orodjih, nemo, nepremično. Strašen protest je bil to zoper norčevanje in zasmehovanje vodstva delavnice nad njihovo bedo. To vodstvo, vredno svojih bratcev — obratnih ravnateljev in višjih nadzornikov — obratnega ravnateljstva in stoječo v eni zvezi z njimi, je nekaterim — kakim 50 — dajalo čezurno delo v taki obliki, da je obenem opravljal dvojno, celo trojno službo naenkrat in tudi za to dobival plačo. Tako so ti podkupljenci, nekaki valpeti, igrali ulogo zasmehovalcev nad svojimi tovariši in se bahali, da zaslužijo po 10.000, 15.000, da celo 17.000 K na mesec, dočim so vsi drugi, 2000 po številu komaj dobili po 5000 K na mesec in delali, da jim je padal znoj raz čela na črna tla mariborske delavnice.

In provokatersko vodstvo je govorilo cinično, kakor rabelj, da ti nezadovoljni železničarji zaslužijo na mesec po 17.000 K, a še vedno govore, da ne morejo živeti in se puntajo, ker so premale plače. Kazalo je javnosti to vodstvo teh 50 zasužnjenih valpetov, češ, vseh 2000 dobiva tako plačo.

Kako bi ne zavrelo med delavstvom, če sliši tako provokacijo?! Kdo naj javnost reši suma, da ni bila ta provokacija nalašč pripravljena in celo naročena za ta slučaj, ko prevzema država južno železnico? Ravnatelji, ki so dosedaj brez kontrole oblačili in vedrili na južni železnici, bi radi še ostali nadalje ravnatelji. Zato treba pokazati, da delavstvo ne soglaša s podržavitvijo; treba pokazati generalnemu ravnatelju Deroko, da je nezmožen rešit spor delavstva, a to umejo samo oni, gg. Ogrinc, Šega, Bračič et tutti quanti. Ta sumnja se vsiljuje vsem, ko vidimo, kako ne puste delegacije mariborskih železničarjev k Deroku, ki bi mu ves položaj in resnično stanje razjasnila. Predno ti gospodje ne prepirajo Deroka po svoje, ne sme videti, ne slišati delegacije.

Take sumnje se porajajo v javnosti in zdi se, da so resnične.

Ali delavci stavkajo. In njih zahteve so odprava čezurnega dela, uničenje protokola, na podlagi katerega bi gg. ravnatelji radi vrgli na cesto njim neljube delavce — zaupnike, odprava militarizacije in izplačilo nabavnega prispevka 1000 Din.

Za pogajanja so določili g. Ogrinca, kateremu so, kakor se govori, mizarji iz delavnice delali pohištvo za njegov vinograd — seve zastonj. Zastonj delo in material — a zato nagrada dveh, do treh služb naenkrat in tistih 17.000 K zaslužka na mesec — vse seve iz blagajne južne železnice. Tako se govori. A kjer je dim, je gotovo ogenj, govori pregovor.

Ogrinc se pogaja s stavkujočimi, a kako: »Najprej na delo in delat, potem še le pogajanja«. Besede dr. Korošca je vzel in z njimi je udaril po stavkujočih. Tistega dr. Korošca, ki mu je oproda slavni Žebot, ki se sedaj smuče okrog stavkujočih, da bi posredoval. Delavci se bodo že prepričali, kakšno je klerikalno posredovanje, ki bo v smislu resolucij V. katoliškega shoda.

Velikanski shod železničarjev, ki je bil v petek, je izvolil delegacijo dr. Likarja, tajnika delavske zbornice, U. Hlebca, tajnika zveze neodvisnih organizacij in štiri mariborske sodruge iz delavnice. Ta delegacija hodi na obratno ravnateljstvo, kjer čeka in se je ne sprejme. Bračič in Šega sta rekla, da nimata več pravice in pooblastila za razpravljanje, a Ogrinc v Mariboru — ali ima on pravico? Nikdo ne pove in nikdo ne ve. Samo zato ne povedo in ne vedo, da bi izigrali delavstvo, mesto da bi poskušali stvar ugladiti in urediti. Minister saobraćaja Janković je v svojem proglasu oglasil, da prenehajo ob polnoči od 31. avgusta na 1. septembra vsa polnomočja dosedanjih funkcijonarjev obratnega ravnateljstva. In vendar je poslan Ogrinc, baje s polnomočjem in obravnava. Ali ni to izigravanje?

Stavkujoči so se obrnili tudi na druge železničarske organizacije, ki so v Mariboru, a se ni nobena odzvala. Tudi na shod si niso upali priti. Edino »Neodvisna Strokovna Železničarska Organizacija« je znala, da je treba njenim sodrugom in železničarjem priskočiti na pomoč.

Ali poslanec Žebot, znani junak psovanja, je prišel v soboto 1. septembra pred delavnico z gostilničarjem Senico, trebušnatim klerikalcem. Nista si upala v delavnico in sta poslala k delavcem predsednika podružnice Prometne zveze Lajha. A dobili so odgovor, da če včeraj (na shod) niso utegnili priti, sedaj tudi ni treba. Žebot se je zato maščeval, da je v »Slovencu« po svoji navadi denunciral in se razkričal na »neodvisno«, da je to ona povzročila in da vse ona vodi. Poceni psovanje in učinkovito za buržuazijo, da lahko pritisne na stavkujoče. To je tudi resničen namen »intervencij« Žebota.

3. t. m. so zaprli delavnico. Niso hoteli ugoditi upravičenim zahtevam, pa hočejo zlomiti odpor tako, da so zaprli delavnico in potisnili pred njo kerubine z bajoneti, (kakor nekoč bog v raju). Pozvali so delavce, da se imajo javiti ob 10. uri pred delavnico. In javili so se vsi, da slišijo, kaj se jim ima povedati. In zvedeli so, da morajo takoj na delo, če ne, so odpuščeni. Delavci pa niso padli na kolena in niso šli delat, nego so sklenili, da vztrajajo v borbi, ker je pravična. Izšel je cirkular, ki govori, naj si vsak delavec pride po knjigo in obračun, ker je odpuščen. Začelo se je s sredstvom odpuščanja in na novo sprejemanja. In to 2000 mož. In nikogar ni bilo, da bi si šel po knjigo in prosil za zopetni sprejem. Tako solidaren je mariborski železničarski proletarijat.

Zgodilo pa se je še drugo. »Savez« je gledal to borbo in njegovi zaupniki so bili pasivni. Ali glej, 3. t. m. zjutraj so pa na domu aretirali Kmeta in Krena. Čudno, hočejo »Savezu« dati »mučeniško palmo«? Oživiti mrliča, da bi jim — vladnim — služil, kakor dosedaj?

Vsa javnost ve to.

In vsa javnost mariborska simpatizira s stavkujočimi. Trgovci darujejo za izprte.

Ljubljanska kurilnica pa je v ponedeljek 3. t. m. v znak solidarnosti stopila v pasivo. Isto je naredila mariborska kurilnica.

Tako dokumentira proletarijat svojo solidarnost v borbi s kapitalizmom.

V tej borbi pa proletarijat, posebno železničarji lahko uvidijo, kdo je v njih vrstah in na njih strani in kdo hoče njih borbo izkoristiti v svoje svrhe — volilne glasove.

Zato, železničarji, organizirajte se vsi v enotno razredno-zavedno organizacijo!

Ostanki feudalnega mišljenja.

Na naš članek »Peti katoliški shod v Ljubljani« nam odgovarja »Slovenec« v štev. 186. z dolgim uvodnikom »Ostanki buržujskega mišljenja«, s katerim želi natakniti delavstvu svoja očala, da bi gledalo skozi nje na katoliško verskopolitično propagando. Mi smo daleč od tega, da bi si želeli filozofičnih razprav s cerkvenimi skolastiki — one spadajo v iluminizem in romanticizem — toda ta »Slovenčev« odgovor nam nudi nekoliko krasnih misli in primerov, da pokažemo naši delavski javnosti, **kako daleč je praksa Cerkve in SLS od Kristusovih in njenih naukov.** In ker je to politična taktika naših katoličanov, **da z verskimi vzori in oblikami pokrivajo svojo gospodarsko prakso,** je na mestu, da si predočimo polemična razvijanja in ornamentiranja verskopolitičnega in politično verskega glasila.

»Slovenec« meni, da je absurdna (nespametna) trditev, »da je mogel tako grandiozen podnet, kakor ga predstavljajo etične smernice »tesarjevega sina«, izginiti naravnost v nič, in da so se načela pridige na gori ali pa sedem blagorov v krščanski Cerkvi izpremenila v nekaj njim popolnoma disparatnega (neenakega).« In člankar se potem vprašuje: »Kje pa so se potem nepokvarjeno ohranila? V komunistični internacijonali gotovo ne, kajti s pridigo na gori, da imamo zlo vračati z dobrim, se le-ta kaj malo ujema.« Temu idealu Tesarjevega sina, da se bliža Cerkev na zemlji »v procesu nepreslanega moralnega izpopolnjevanja v borbi z zlom vedno bolj, kar nam izpričuje tudi zgodovina krščanskega človeštva, ki kljub vsem peripetijam kaže napredek v moralnem pojmovanju bogupodobne (Kristus je doživel vendar-le tudi v »Slovencu« degradacijo! Op. pis.) osebnosti, dostojanstva dela, etičnih nalog družbe, težnjo po kršanski solidarnosti vseh družabnih organizmov, obsojanju surovega nasilja in izrabljanja človeka po človeku, poduhovljenju narave v umetnosti itd.; vse stvari, ki so izrastle in rastejo iz naročja krščanske Cerkve in ki skrite delujejo tudi v vseh modernih socialističnih osvobodilnih pokretih proletarijata . . .«

Dificile est non scribere satiram — težko je, vzdržati se satanskega krohota, ko človek čita te vrstice in misli na temno preteklost in kruto sedanjost revnih ljudi — kmetov in delavcev. Kaj je Cerkev? Prav gotovo ne samo družba verskih dostojanstvenikov (papeža, kardinalov, škofov, kanonikov in drugega klera), temveč družba vseh istovernikov, torej tudi grofov, knezov, baronov, Karlov Polakov, magnatov Jadranske banke in drugih bank, Trboveljske družbe, jeseniških železaren, dr. Koroščev itd. itd. — in nas »uboge gmajne.« In pridiga na gori velja za vse ude Cerkve, ali morda samo za nas? Delavstvo jo mora n. pr. tako-le razumeti: kadar te trboveljska premogokopna družba, ali jeseniške železarne, ali državna monopolna uprava, ali Karol Polak, ali ljubljanski knez in škof v svojih ogromnih gozdovih slačijo do nagega in ožemajo do trde kosti — tebe in tvoje nedolžne otročiče — tedaj bodi ponižen, **da boš deležen sedmih blagorov** v katoliški Cerkvi in vračaj **zlo z dobrim,** ker tako se glasi pridiga na gori, ne odloži bata in krampa, temveč garaj naprej, ker to je **solidarnost** vseh družabnih organizmov, ne puntaj se, če tudi umiraš od gladu, zakaj **mi obsojamo surovo nasilje,** varuj škode banke in truste, ker tudi tam so krščanski ljudje, **katere bi s tem izkoriščal,** pusti jih pri miru, **da uživajo poduhovljeno naravo v umetnosti,** ker oni so tvoji predpostavljeni, t. j. od Boga postavljeni. Mi poslušamo pridigo na gori, dragi »Slovenec«, toda mi tudi vemo, da je sledilo pridigi okrepčilo: Kristus je — po pravljici — dal prinesti tri jerbase kruha in nekaj rib, je blagoslovil jed in nasitil z njo vso mnogoglavo trumo poslušalcev. Toda mi jo danes poslušamo iz vaših predalov in prižnic in smo vedno bolj lačni — mi in naše nedolžne družine. Zakaj to? Zato, ker so jerbase kruha in ribe monopolizirali železarski trusti, trboveljske družbe, Jadranska banka, katoličani Karli Polaki, Ivani Ogrini, doktorji Brejci, Pašičevi sinovi, različni kardinali in škofje — in čujte! — celo svetniki. Ne samo ljubljanski škof in drugi hrvatski in bosanski škofje imajo ogromna posestva, ki jih ne obdelujejo sami, na katerih pridelavajo kruh, ribe in vino za prodajo na trgu, ampak celo sv. Peter, sv. Florijan, Mati Božja in drugi svetniki v Brdih pri Gorici in v Furlaniji imajo svojo zemljo in svoje kolone in odirajo in izžemajo uboge brijske in furlanske kmete, jim kradejo trde žulje njihovih trudnih rok in protestirajo proti razdelitvi »svoje« zemlje med izstradane delavske družine. Da, vi nam pridigate pridigo na gori, a kruh in ribe nam delijo trusti, akcijske družbe, banke, Karli Polaki in škofijski valpti.

Pojdite torej, častiti gospodje, in razjasnite svoje cerkvene blagre in pridigo na gori najprej akcijonarjem Trboveljske premogokopne družbe, ravnateljem Jadranske banke, Karlu Pollaku, ljubljanskemu škofu in drugim prelatom in škofom, sv. Petru, sv. Florijanu in vsem drugim svetnikom, ki še posedujejo našo zemljo, spreobrnite jih, naj nam vrnejo naše orodje, naše tvornice, naše rudnike, naše gozdove, naša polja, naj nam vrnejo zlo z dobrim, naj bodo krščansko solidarni, da bomo tudi mi in naši otroci siti, kakor so oni, in ko bodo oni sprejeli te nauke pridige na gori — potem pridite, potem bomo tudi mi dobri, potem bomo sprejeli vse vaše nauke in se stopili z vami vred v sladkosti vaše krščanske ljubezni. Dokler pa pridigate na gori samo nam in nam pošiljate dr. Korošča, da nas siti s svinčenkami mesto s kruhom in ribami, dotlej bomo rajše poslušali Internacijonalo, ki nam pravi, da je mogoče višje nravstveno in kulturno življenje šele tedaj, ko bo človeška družba tako urejena, da ne bo v njej magnatov, ki so nam pobrali koše s kruhom in ribami, in ne sužnjev, ki morajo delati tem magnatom zastonj in upropaščati svoje mnogoglave družine medtem, ko žive magnatje v neverjetnem izobilju in razkošju.

»Slovenčev« članek izziva kritiko in pouk delavstvu. Mi se žal tu ne moremo spuščati v vse te njegove fevdalistične utrinke. Toda opozoriti pa moramo delavstvo kako misli katoliška gospoda o minuli svetovni vojni in »neznanem junaku«. »Slovenec« pravi: **Svetovna vojna je bila velika nesreča, toda p r o v i d e n c i e l n a nesreča (t. j. nesreča po božji previdnosti. Op. pis.), iz katere krščanski narodi lahko črpajo veliko dobrega kakor iz vsake elementarne vihre.** Treba jo je izrabiti v medsebojno zbližanje in »neznani junak« **nam potem postane simbol one požrvovalne ljubezni, ki daje življenje za svoje brate . . .**

Tako namreč opravičuje »Slovenec« zlet Orlov v Pariz in njihovo defiliranje pred rabljem Poincaréjem in katoliškim slepim orodjem francoskega imperijalizma Fochem.

Vse je »božja previdnost« po katoliški morali. **S tem se najlažje reši vse probleme: gospodarske, politične in moralne.** Božja previdnost je, da nastajajo industrijalni trusti in koncerni, ki se potem koljejo med seboj za profite in ekstraprofite. Božja previdnost je, če gospoda v takih kapitalističnih konfliktih še hitreje bogati in če postajajo potem nasprotstva med posameznimi gospodarskimi skupinami (Francija — Angleška, Japonska — Amerika, Grška — Italija) še večja in svetovni mir še bolj ogrožen. Božja previdnost je, če se na desetine milijonov delavcev in kmetov pokolje v takih konfliktih za profite velike svetovne gospode. **Božja previdnost je bila, če je »Slovenec« leta 1914 hujskal na vojno in pisal članke »Na Srbe!«** Božja previdnost bo, če bo isti »Slovenec« jutri pomagal gnati jugoslovanskega delavca in kmeta na ruskega delavca in kmeta. In če si je potem kapitalizem izmislil mističnega »neznanega vojaka«, da bi ž njim ponovno zaslepil kratkovidno maso, potem morajo slovenski katoličani pomagati sleparili svetovni proletarijat s tem »humbugom« ter ga pripravljati na novo svetovno vojno, — ker tudi to je božja previdnost. **In morda je tudi to božja previdnost, če danes isti klerikalci, ki so leta 9114 vpili »Srbe na vrbe«, stopajo v službo najhujše reakcije diktature srbske buržuazije?**

Potem nam gospodje okrog »Slovenca« dovolite, da mi v take **ostanke fevdalnega mišljenja,** fevdalne božje previdnosti, v XX. stoletju več ne verujemo!

D. A.

Med denuncijanti in agenti Trboveljske družbe.

Ivan Krušič, bivši socijalistični poslanec, je objavil v Brnotovem »Napreju« članek: »Rudarska stavka«. Ta članek ne priča samo o popolnem bankrotu socijalnega patrijotizma, marveč je obenem tudi jasen dokaz, da so ti zbankrotirani generali prešli z razvitimi zastavami med agente kolonijalnega kapitala trboveljske družbe. Sicer se pa ni čuditi temu početju. Ali ste že kdaj slišali, da dajejo banke oglase v delavske liste, ki se bore proti tem bankam? »Naprej« pa ima vedno bančne oglase, zlasti pa oglas »Slavenske banke«. Kdor ve, da igra Slavenska banka odločilno vlogo v trboveljski družbi, ta bo pač razumel Krušičev članek, ki je naperjen proti rudarski stavki in proti vodstvu te stavke. Razumljivo je tudi, zakaj se Unija ni hotela priključiti skupni akciji rudarjev. Kapitalisti ne izdajajo denarja zastonj, zlasti ne »delavskim« časopisom. Med Krušičevim člankom »Rudarska stavka« in med oglasom »Slavenske banke« v isti številki »Napreja«, so tajne vezi denarja. Gospoda okoli »Napreja«, vi se imenujete socijalisti, v resnici pa ste plačani agenti trboveljske družbe in Slavenske banke, ki zastopa jugoslovanski kapital v tej družbi. Dočim »Jutro«, glasilo

Zbirajte za tiskovni sklad „Glasa svobode“!

Slavenske banke, otvoreno piše za trboveljsko družbo, se vi skrivate za socijalističnimi gesli in se vrivate kot policijski agenti med delavske vrste, da jih potem izdaste kot podli denuncijanti.

Da slišimo Krušiča! Predvsem pravi, da so sklicali neodvisneži v ponedeljek dne 20. avgusta shod rudarjev na nekakšen čuden način. Vlada je na strani trboveljske družbe. Prepovedala je v revirjih vse shode, kar pomeni toliko, da se strokovnim organizacijam onemogoči obveščati rudarje o stanju štrajka, zlasti pa o provokacijah in lažeh, ki jih širi družba. Take laži je razširila družba z nekim letakom, ki je izzval med stavkujočmi skrajno ogorčenje. Delavci so se vsled tega zbrali in sedaj ti pride Krušič pa pravi, da se je sklical shod na »nekakšen čuden način«. Z drugimi besedami pomeni to: vlada primi jih, delavci so se zbrali proti tvoji volji! Ali ni to podla denuncijacija? Ali ni to isto, kakor če bi bil Krušič napisal: prav je vlada, da si prepovedala shode. Rudar, ti imaš garati in molčati! Ali Krušiču tudi to ni dovolj! On pravi, da je govoril na tem shodu neki »študent«, češ, glejte, stavka je politična, kakor je to sporočil vladi žendarmerijski komandant v Belgradu. Daleč ste prišli, ko stojite v enotni fronti z žandarmerijo, ki zapira in preganja stavkujoče rudarje.

Najnesramnejša denuncijacija pa je, ko trdi, da je bila sklenjena stavka v Ljubljani v železničarskem domu. Kako je do stavke prišlo in zakaj je prišlo, pač ni treba tu razmotrivati. Celo meščanski listi so potrdili upravičenost stavke. Samo Krušič denuncira, da so jo samo nekateri posamezniki sklenili.

Da ste na strani družbe, to ste pa čisto jasno priznali s tem, ko pravite, da je družba bila po službenem redu upravičena odtrgati onih znanih 120 Din. Hoteli ste se oprati, ko smo vam očitali to izdajstvo, toda v članku ste ga sami priznali. In vsak rudar bo imenoval tako početje izdajstvo.

Zelo dragoceno je tudi vaše priznanje, da se Unija pri celi akciji ni popolnoma nič aktivno udejstvovala, s čimur je ravno pokazala, da je žolta organizacija, ki dopušča ogromne profite družbi na račun gladnih rudarjev.

Da, gospod Krušič, v tej stavki se bodo še marsikateremu delavcu odprle oči, da spozna po dejanjih socijalnega patrijotizma njegovo izdajstvo nad stavkujočimi rudarji, da izgine končno enkrat ruševina te poslednje postojanke kapitalizma med delavstvom za vedno iz naših vrsi.

Izdajstvo socialpatrijotov.

Že več kot eno leto so se vršili v ljublj. centrali in podružnici živilskih delavcev hudi boji med razredno zavednimi sodrugi in takozv. reformisti (socijalpatrijoti). Že leta 1921—22, ko so še vodili ljubljansko podružnico pekov sodrugi, ki jim je bil res na srcu delavski pokret, so vodili socijalpatrijotje izdajalski boj in denuncirali sodruge češ, da so komunisti, da jih je treba vreči z dela in pometati iz strokovnih organizacij. Šlo se je tem ljudem samo za to, da ondrže organizacijo v svojih rokah. Ko so se vršila pogajanja na inšpekciji rada in na vladi, so ti patrijotje stali na stališču, da je treba delati sporazumno med delavci in mojstri. Samo eden slučaj. Podružnica je stavila svoje zahteve mojstrom za 35% povišek na draginjske doklade in na inspekciji rada so bili pripravljeni gospodje, da sprejmejo 12% na draginjske doklade in ko so nastopili sodrugi, ki jih napadajo ti izdajalci delavskega pokreta, da ne pristanejo na to ampak, da ostanejo pri 35%, kakor je članstvo zahtevalo, so se morali boriti prvič proti socijalpatrijotom in proti g. mojstrom, kljub temu, da so nastopili ti ljudje proti, se je vendar posrečilo, da so dosegli 32% od stavljenih 35%. Toda kaj se je zgodilo. Ti ljudje so bili poraženi, videli so, da so pogoreli in zato so začeli denuncirati sodruge češ, »to so komunisti, treba, da se jih vrže ven, ti nastopajo proti g. mojstrom pretrdo«. In res se jim je posrečilo, da so mojstri odpustili nekaj najboljših sodrugov, med članstvom pa so reformisti agitirali češ: »nas mažo g. mojstri radi, ker le toliko zahtevamo, da živimo mi in g. mojstri. Po dolgem se jim je res posrečilo, da so dobili v roke organizacijo in kam so jo pripeljali se vidi danes. Prej smo imeli odpravljeno nočno delo, plačevale so se nam nadure. Sedaj se dela že ob 9. uri zvečer, drugi dan do 12. ure opoldan. Dopoldanskih ur pa sploh nobeden več ne plača. Da navedem kako so se borili in pogajali socijalpatrijotje, vidimo zlasti pri zadnjih mezdnih gibanjih 29. julija in 3. avgusta t. l. pekovskih pomočnikov. Došli so na mezdna pogajanja delegati centrale in podružnice. Rezultat je bil, da so šli mojstrom na lim. Ti so jim dali kos papirja, ki se glasi: Pogajanja, ki so se vršila dne 29. julija 1923 med pekovskimi pomočniki in zadrugo pekovskih mojstrov. Sklene se pristati na 15% poviška na sedanje draginjske doklade. Tu se vidi že, da so pustili organizacijo čisto na strani, ker je pogodba sploh nič ne omenja. Seveda se na to pogodbo nobeden mojster ni oziral in tudi ni izplačal 15% poviška. Med delavstvom je že prej vrelo, ko so pa videli to, so rekli, da se vrše naknadna pogajanja dne 3. avgusta 1923. Ko so došli na ta pogajanja, je g. Bizjak zahteval, naj se prvo odstrani centralni zastopnik. Seveda je tajnik protestiral proti temu. In kaj se zgodi? Vstane bivši podpredsednik in predsednik: »Z ozirom na to, ker g. mojstri zahtevajo, prosim, da se centralni zastopnik odstrani. In tako so se vršila pogajanja naprej. G. mojstri so stavili zahtevo, da se zadnji dve točk, navedeni v pogodbi, črtajo in te pod tem pogojem jim dajo 15% na draginjske doklade. In ti junaki, socijal-izdajalci, so se mirno in molče tu podpisali in s tem dali mojstrom priložnost, da še bolj izkoriščajo pekovske pomočnike. Toda pomočniki so obsodili to izdajstvo in so kompaktno zapustili to reformistično in socijal-izdajalsko organizacijo. Izvolili so si pripravljalni odbor, ki deluje začasno. Omeniti moramo, da je bila povabljena centrala in pa veliki g. strokovni tajnik birokratov, Uratnik, kateremu je pa padlo srce v hlače in se ni upal priti, da zagovarja reformistično »delo« za delavstvo. Imamo še dovolj materijala za te izdajalce, ko bo treba, jim bomo že spet nekaj prinesli. — Zato kličemo in pozivamo vse poštene in razredno zavedne živilske delavce, naj se nam pridružijo v naši borbi.

Pekovski pomočniki.

Socijalno farizejstvo na V. katoliškem shodu.

(Dopis.)

»Slovenec« nas pozivlja, da mu navedemo »tudi eno samo točko iz resolucij V. katoliškega shoda, v kateri bi se proglašala socijalna reakcija«. Ta hinavski poziv naj bi pokazal čisto vest, ki jo hočejo klerikalni gospodje imeti. Da, ljudstvo sovraži reakcijo, — zato se reakcijonarci perejo, vsi od demokratskih bankirjev preko klerikalnih bogatinov do socijal-simulantskih zaveznikov kapitala. Perejo se na različne načine, z različno »žajfo«; eni z »demokratsko«, drugi z »nacijonalno«, tretji pa celo z »božjo« in »cerkveno«.

Jasen odgovor na vprašanje, kakšno stališče zavzema katoliška reakcija napram kapitalizmu in kapitalu, dajejo njihove »skrbno in temeljito sestavljene« (»Slovenec« tako piše!) resolucije V. katoliškega shoda. Tam se glasi v resoluciji »Delo in kapital« tako-le: »Moderni način proizvajanja, v zvezi z moderno prometno trgovino, vodi do tako zvanega kapitalističnega gospodarskega reda, v katerem se vrši vsa produkcija mesto po naročilu in potrebi, le za trg, v katerem je glavni in končni cilj vsega ravnanja čim večji dobiček, ki služi v prvi vrsti nadaljnemu povečavanju kapitala«. Ako to priznavajo, sledi iz celega njihovega socijalnega programa, zapisanega v isti in ostalih resolucijah, da hočejo braniti ta »čim večji dobiček«, to »povečavanje kapitala« in odvračati ljudstvo od boja proti kapitalu. Na spreten advokatski način so se ti advokati (zagovorniki) izkoriščanja buržuazije tnam očitajo »buržuazno-liberalno mentaliteto!« Ali jih ni prav nič sram, hinavce?) izognili glavni točki, izvoru vseh socijalnih krivic, to je izkoriščanju. Govore o dobičku, a ne povedo nikjer, da je dobiček mogoč le potom izkoriščanja človeka človekom, da je vsak profit ukradeno delo. O tem so namreč zato molčali, da jim ni bilo treba obsoditi bogate gospode, s katero so zvezani in da na drugi strani lahko krščanski socijalistični demagogi na kapitalizem sujejo papirnato, včasih tudi besedno žveplo, ogenj in božje prokletstvo in da na tretji strani duhovščina s prižnic (dokler so ljudje še tako neumni, da jo poslušajo) razglaša, da je bogastvo in profit božji dar, beda in trpljenje ljudstva pa kazen ali »dar« božje previdnosti. Z božjo previdnostjo si namreč »Slovenec« in njegovi verniki pomagajo povsod in razlagajo vse: svetovno vojno, dež, točo, sušo, glad, saj ž njo si lahko vse razložiš, če nočeš poiskati pravih vzrokov.

Da bi ljudstvo bilo potolaženo v svojem trpljenju in obupu, da bi njega gnjev proti vladi bogatinov ne izbruhnil, mu je bilo treba pričarati fenomen: »božjo previdnost«. »Kogar namreč Bog ljubi, tistega tepe«, trde in proletarijat On zelo ljubi, ker drugače bi ne bičal z gladom, boleznijo, vojsko, suženjstvom in — ne pošiljal mu gospode v talarjih, ki ne vsejejo, a žanjejo sitost in brezskrbno življenje. Zaradi tega katoliški shod »opozarja s povdarkom na velike socijalne nevarnosti, ki so združene z modernim kapitalističnim gospodarstvom ter pozivlja vse katoliške podjetnike in odgovorne činitelje pri vodstvu industrijskih podjetij, naj stalno in strogo pazijo, da ne prevlada v njihovih delavnicah krivični mamonistični duh«. Kaj je to? To pove jasno (kdor namreč čitati zna in ima odkritosrčne namene, jasno to vidi v tem, navidezno nedolžnem stavku), da niti katoliška vera, niti katoliška cerkev, niti katoliški verniki (saj te tri inštance je kat. shod predstavljal) ne zahtevajo od katoliških kapitalistov, da prestanejo biti kapitalisti (v svetem pismu čitamo: »Razdaj vse, kar imaš in pojdi za menoj!« in Pojdite, o bogatini, jokajte in stokajte zaradi bede, ki bo prišla nad vas ... Zbirali ste zaklade. Poglejte plačo delavcev, ki obdelujejo vaša polja; vi ste jo s sleparstvom zadržali in tožbe njihove so prišle do ušes Gospoda ...«), da nehajo izkoriščati in si iz bede delavstva večati svoj kapital. Ne, tega ni treba, to ni zahteva pravice, trdi V. katoliški shod, obsodbe vreden je le »krivični mamonistični duh«, to se pravi — povedano z besedami klerikalnega »učenjaka« monsignora dr. Ujčiča, »svojega srca ne smejo navezati na bogastvo, na kapital«. O ne, ne, gospodje katoliški bankirji, slavnostni govornik kat. shoda dr. Brejc, »nacijonalizator« Trboveljske premogokopne družbe, ljubljanski župnik Janko Barle, upravni svetnik Strojnih tovarn in livarn d. d., veleposestnik Anton Bonaventura Jeglič in kar je še »katoliških« podjetnikov (v čem se namreč katoliški podjetnik razlikuje od nekatoliškega, tega nince ne ve!), nobeden teh ne sme navezati srca na bogastvo, žepe, polne žepe pa lahko navežejo, kakor in kolikor jih hočejo na bogastvo. Ker »mamonistični duh« je novodobni hudič, ki se ga odpravi z molitvijo in darovi. Vi zavračate boj proletarijata za odpravo izkoriščanja človeka po človeku ne radi »Boga« in »božjih nravnih zakonov«, tudi ne radi »pravičnosti« (pravica, za katero ste vi, je ona, ki jo je fajnošter povedal hlapcu Jerneju!!!) ali celo »ljubezni do bližnjega«, ampak ga zavračate zato, ker je socijalno zatiranje v vašem interesu, ker je cerkev vseh veroizpovedanj od pamtiveka s t e b e r mogočnikov in tolažnica — pomnite proletarci in bičani — t o l a ž n i c a revnih. Onim, ki jim je steber so rejeni in mogočni, tistim, ki je tolažnica so trpini in lačni. Dalje! Katoliški shod »zavrača načelni razredni boj in vsakršne težnje po diktaturi kateregakoli sloja«. Kaj se pravi to? Da katol. shod zavrača razredni boj revnega ljudstva proti njegovim pijavkam, ne zavrača pa razrednega zatiranja vladajočih razredov. To razredno zatiranje, ki ga čutite proletarci na lastni koži celo svoje življenje, po njihovem mnenju ni »načelno«; mi pa vemo, da je ono zelo konkretno in se vrši potom policije, žandarmerije in vojaštva s pomočjo vseh cerkvâ in podporo, ki jo te cerkve in vse reakcijonarne stranke dajejo temu zatiranju, imenujemo socijalno reakcijo. Kat. shod, kakor se tam glasi, ne zavrača faktične diktature kapitalističnih krvosesov nad ljudstvom, on zavrača težnje ljudstva po osvobodbi izpod te diktature.

»Socijalni principi krščanstva propovedujejo, da je potreben tako gospodujoč, kakor zatiran razred in imajo za tega (zatiranega) le pobožno željo, naj bi prvi (gospodujoč) bil dobrodelen«. Ta stavek Karla Marxa iz leta 1847 velja za vse na kat. shodu leta 1923 sklenjene pobožne želje ali — kakor oni pišejo »povdarke« o »delu kot podlagi za pravično ureditev družabnih razmer«, o »primernih socijalnih uredbah«, o »zaščiti delavcev«, o »deležu na dobičku«. Pa recite, gospodje iz uredništva »Slovenca«, iz škofij in farovžev, da ni to res!

Karl Marx pravi: »Socijalni principi krščanstva odlagajo poravnavo vseh infamij (nesramnosti) v nebo in s tem opravičujejo nadaljevanje teh infamij na zemlji ... Socijalni principi krščanstva so potuhnjenski, proletarijat pa je revolucijonaren.«

Tako je in zato bo proletarijat napravil enkrat konec vsem infamijam kapitala, tudi neštetim klerikalnim.

Kaj ne priča zgodovina nešteto strahot krščanskega potuhnjenstva in zatiranja neprestano trpinčenih delavcev in kmetov? Kdo bi vse našel in koliko papirja bi potreboval?

Ali ni bil prvi slovenski (da se omejimo na ožji krog) kmečki upor leta 1478 na veleposestvu ljubljanske škofije v Gornjem Gradu?

Ali ni škof zagrebški Drašković dal z razbeljeno železno krono na razbeljenem železnem prestolu kronati kmeta Matijo Gubca? Medtem, ko so obešali in klali trumoma ostale kmete, ki so vstali vsled trpljenja in muk grajščakov?

Ali ni cerkev blagoslavljala milijone proletarijata, ki ga je gnal kapitalizem v klavnico v letih 1914—1918? Ali niso cerkve raznih veroizpovedanj složno zašumele vsled obsodbe prelatov kontrarevolucijonarjev na Ruskem? Proti delavsko-kmetski vladi ste imeli vsi pogum in voljo. Zakaj se niste enako puskušali upreti, poskušali vsaj pravimo, svetovnemu klanju? Vi ste mogočni, lahko se bi, in ne bilo bi neizmerne bridkosti in potokov krvi in solz. Ali to ni bilo v vašem interesu in bilo bi tudi zoper »božjo previdnost«.

Prah na Zaloški cesti se je pordečil s proletarsko krvjo na ukaz Korošec-Brejc-Remčeve vlade.

Ali naj zapišemo še več?

Slovenski klerikalizem (pa tudi svetovni) ni nič druzega, nego infamna buržuazna reakcija, pobarvana s katolicizmom.

Notranji političen pregled.

Štrajk mornarjev

se je zaključil 25. avgusta, ne da bi uspelo štrajkujočim doseči svoje zahteve. Teror od strani vlade in cinizem lastnikov brodovja, kakor tudi stavkolomstvo od strani neorganiziranih mornarjev je povzročilo potom stavke. Vendar pa so mornarji, glasom njihovega proglasa, pripravljeni, da stopijo pri prvi priliki zopet v obrambo svojih pravic.

Wranglovo prosjačenje.

Po fašistovskem prevratu v Bolgariji so tudi ruski monarhisti pri nas začeli dvigati svoje glave. Veliki knez Ciril je izdal proglas, v katerem obljublja »mrtvim svobodo, živim arest«. Dobili smo tudi poročilo, da je francoska vlada dala naši državi 300,000.000 frankov (poldruga milijarda dinarjev), kar bo služilo za nakup vojnega materijala, seveda pri francoskih kapitalistih. Velike vsote ste dobili tudi Poljska in Romunija za vojne priprave proti Sovjetski Rusiji. Ker pa se gospodarstvo v Rusiji bolj in bolj konsolidira, odhajajo množice ruskih emigrantov nazaj. Kakor kaže, se bo večina vrnila navzlic protiagitaciji črnoriscev, špijonov, generalov, popov, grofov in ostale caristične bande.

Razbojniški čin splitske policije

Ob priliki proslave »Jugoslovanskega Flottenvereina«, ki dela pod naslovom »Jadranska Straža« propagando za naso vojno mornarico, je splitska policija, ko je videla, da ni na tej fašistovski proslavi nobenih delavcev in težakov, navalila na gručo delavcev, ki so mirno šli skozi mesto, jih brez vsakega povoda aretirala in odvedla na stražnico. Tam jih je šef policije Bojanić pretepel z volovsko žilo, hoteč jih spraviti v sobo za mučenje. Našega sodruga Marića bi bili pretepli do smrti, da niso predrli tovariši stene ječe in mu prišli na pomoč. Prišlo je do pretepa med delavci in policaji, v katerem so se posluževali policaji vsega, kar jim je prišlo pod roke: sabelj, karabink, žilovk, revolverjev itd. Vendar se je delavcem posrečilo iztrgati iz rok policajev Marića, ki ima težke, življensko nevarne poškodbe. Vsa splitska javnost, kakor tudi dalmatinski in hrvaški proletarijat odločno obsoja divjaško početje policije. Sekretarijat NDSJ za Dalmacijo je poslal tozadevno protestno izjavo potom odprtega pisma splitskemu velikemu županu. Zahtevamo, da se tega šefa razbojniške bande v Splitu takoj odstrani z njegovega mesta. Podoben napad je izvršila Orjuna, ki sicer rada »simpatizira« z delavci, na delavstvo v tovarni za vagone v Brodu na Savi.

Militarizacija južnih železničarjev

je bila 3. t. m. ukinjena. Tako je končala ta čudna militarizacija, ki tepta vse zakone ustavne države SHS, ki jo je na svojo pest povzročil in odredil bivši šef štaba dravske divizije podpolkovnik Stojanović. Imela je za posledico to, da je ta človek bil takoj prestavljen iz Ljubljane v Prištino.

Mimogrede.

Mož.

V Trbovljah je na nekem shodu narodni socijalni tajnik ključavničar Les sveto zatrjeval, da on jamči, da narodni socijalni delavci ne bodo stavkokazi. Sedaj opravlja taisti gospod Les krumirski posel.

»Zarji« v poduk.

»Zarja nam obeta, da nas bodo praktični socijalisti iz njenih vrst naučili socijalizma, ker, češ, da mi nismo praktični in naš nauk ni praktičen za sedanjo družbo. Vemo, da nismo praktični, kakor so praktični razni Kristani, Bukšeki, Jakliči, dr. Koruni et tutti quanti. Za tako praktičnost se pa zahvaljujemo. Le poglejte, kam ste prišli s svojo »praktično« politiko. Kaj ste dosegli? za delavstvo seveda, ker za sebe so Kristani in Bukšeki dosegli veliko. Hvala, pri nas se pravi taki praktičnosti drugače — imenuje se koritarstvo! Capito?

»Nova Pravda«

od 24. avgusta 1923 v članku: »Laži o stavkokažnji tov. Deržiča« piše g. Brandner, tudi iz tistih narodno socijalističnih poslancev, ki so glasovali za »zakon o zaščiti države« in ki se je v Šiški izrazil, da bi še zopet glasoval, če bi prišel do tega (Brandtner seve nikoli več ne bo prišel do tega) sledeče: »Nesramen napad na tov. Deržiča si bomo dobro zapomnili. (Nas prav veseli. Op. ured.) Je pa ta napad obenem dokaz, kako se komunisti tov. Deržiča boje (tisto pa, g. Brandtner, do hudiča nas je strah pred njim. Op. ured.) ker vedo, da je čist kot kristal, (zato hodi na dan stavke gledat na ravnateljstvo s skrbi polnim srcem: Kako bi ... Op. ured.) obenem pa neupogljiv (pred delavstvom, kajpada. Op. ured.) in vztrajen (v upoglijivosti pred ministri. Op. ured.) in jim bo kot tak delal še mnogo preglavic (ne verjamemo, pa če je še tako znan v Beogradu) itd.

Malo višje pa pravi ta »gromovnik« Brandtner, ki menda nikdar drugega ni čital, nego pesem o domovini tožni, zapuščeni od S. Gregorčiča: »Takih propalic (namreč komunistov) imajo komunisti vse polno in kakor smo rekli, so te propalice posledica (čujte! Op. ured.) zmotnega materijalističnega nauka Karla Marksa, ki goji v človeku same slabe lastnosti itd. ...« Po Brandtnerju je lepa lastnost biti sit na račun delavca. Zdi se nam, da je žaba z zelenimi očmi ogledala umotvor in zakvakala jezno, ker ji je bil za pod zobe pretrd. »Novi Pravdi« pa naše čestitke!

Glasilo društva strojevodij

je znanstveno ovrglo socijalizem in komunizem ter dokazalo, da je Marks tepec, ker je rekel: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Gospodje iz društva strojevodij so znašli novo geslo: »Krumirji vseh dežel, združite se!«

Filozofija »Slov. Naroda«.

»Zgodovina priča, da je klerikalizem vsaki narodni državi nevarnejši notranji sovražnik, nego svobodomiselni komunizem«. Tako piše »Slov. Narod«. Mi pa vprašamo: Če je res tako, zakaj ste pa potem mesto klerikalcev razgnali komuniste?

Tudi slepa kokoš včasi najde zrno.

V članku »Pravice« France Žužka: »Pozor na vlak«, je povedano. »Če bi krščanski ne bili, nas bi ne bilo, in če krščanski ne bomo, nas niti ni treba.« — Večje resnice še »Pravica« v svojih kolonah ni povedala. Posebno so res zadnje besede in mi jih ponavljamo: »Saj res, vas niti treba ni in če vas ne bo, proletarijat še vedel ne bo, da vas ni, kakor ne ve sedaj, da baje ste.«

Proti razrednemu boju smo,

odkrito priznava glasilo krščanskega delovnega ljudstva »Pravica« v znamenitem članku »Pozor na vlak«. »Načelno smo proti razrednemu boju in sprejeta resolucija na shodu 16. avgusta t. l. v »Mestnem domu«, ki je bila tudi v našem listu priobčena, da je resolucija za našo krščansko organizacijo nesprejemljiva«. Ti krščansko socijalni ljudje si tega zbrani množici niso upali povedati, kar sami priznavajo, pač pa sedaj o tem pišejo, ker vedo, da proletarijat tega lista ne čita, svojo buržuazijo (reci: dobrotnike) pa s tem le pomirijo in pobožajo. Sodrugi prečitajte še enkrat resolucijo od 16. avgusta in si jo oglejte, da boste lahko vsem in vsakemu povedali, kako je resolucija, ki zahteva pravice delavstvu, za »krščansko organizacijo nesprejemljiva.

»Pozor na vlak.«

V svetem pismu stoji pisano: »Pojdite, o bogatini, jokajte in stokajte zaradi bede, ki bo prišla nad vas... Zbirali ste zaklade. Poglejte plače delavcev, ki obdelujejo vaša polja; vi ste jo s sleparstvom zadržali in tožbe njihove so prišle do ušes Gospoda...

Toda to ne velja za K. Polake in druge krščanske mogotce. To je veljajo le za judejske kapitaliste v dobi Krista. Tako dejanski komentira izrek svetega pisma klerikalizem v življenju, posebno pa na V. katoliškem shodu.

To dejstvo je narekovalo članek v »Pravici« od 23. avgusta t. l. pod naslovom »Pozor na vlak«, ki ga priporočamo vsemu proletarijatu, da ga dobro prebere in se zamisli ob njem. Potem bo jasno streljanje lačnih na Zaloški cesti in mnogo drugega, kar počenjajo klerikalni kapitalisti.

Radi bi postali ravnatelji

južne sedaj podržavljene železnice znani **Ivan Hribar**, bivši agent banke »Slavije«, bivši župan ljubljanski, ki je preprecil zidavo stanovanjskih hiš železničarjem, bivši pokrajinski namestnik, akcijonar vseh bank in vseh akcijskih podjetij, ki je izdajal koncesije le pod pogojem, kakor je pisalo svoj čas »Jutro«, da dobi gotov odstotek akcij, itd., in njegov sedanji oproda **Bončina.** Zato se tako trudita proti udušenju železničarskih upravičenih zahtev **in se mariborski železničarji za izprtje imajo zahvaliti v prvi vrsti Ivanu Hribarju, nekdanjemu naprednjaku, sedar radikalu. To je boj za korita, strašen krvavi boj.** Vojno odškodnino te vojske pa bo zopet plačeval proletarijat.

Tako je prišlo spoznanje,

trpko spoznanje, da je v naši državi vse gnilo od »državotvorcev« do »protidržavnih elementov«, da je vsa naša politika le ostudna igra za strankarske in osebne interese, da ni nikogar v naši nesrečni državi, ki bi res mislil na interese ljudstva, ki bi res mislil na narod na državo.

Spoznanje je prišlo,

da tisti veliki plemenski boji niso v bistvu nič drugega, nego odvratna borba med posameznimi kapitalističnimi skupinami na račun zapeljanega ljudstva. (»Orjuna« z dne 2. sept. 1923, št. 39). — Op. ured.: Dolgo je trebalo, da je »Orjuna« prišla do tega spoznanja, ki je nam že poznano od nekdaj.

Koga se opaža na velesejmu v Ljubljani?

Ljubljanski posetniki velesejma vidijo vsak večer okrog 10. ure ravnatelja Šega, kako vodi po sejmu generalnega ravnatelja podržavljene južne železnice g. Deroko. Možakar se trudi in izučava Deroka, s katere strani ga je treba prijeti, da ga izpodbije kot generalnega ravnatelja. Nato se g. Šega imenitno razume. Vila, gradu podobna v Radovljici mu ne zadostuje, hoče še več »zarade«.

Strojne tovarne in livarne

so zaradi velikih inženirskih sposobnosti g. ravnatelja Šega odpravile na razpoloženje in si izvolile nov upravni svet. Zdi se, da je še najbolj sposoben za predsednika Št. Peterske podružnice sv. Cirila in Metoda.

»Slovencu« v spomin.

Enkrat je nekdo vprašal Kristusa, kaj naj stori, da pride v nebeško kraljestvo. Ta mu je odgovoril: »Razdeli vse, kar imaš, med siromake in pojdi z menoj«.

Papežev nuncij se je pripeljal v letu 1923 na evharistični kongres v Zagrebu v salonskem vlaku. Sprejet je bil z velikim pompom in paradami. Odpeljal se je v »gala« kočiji, v katero so bili vpreženi 4 belci, v ne manj razkošni dvorec debelega zagrebškega nadškofa, v katerem se nahajajo luksuzne dvorane, izborna jedila in pijače, h katerim pa nimajo dostopa siromaki.

Registriramo, da so blaženi oni, ki razumejo drugače govoriti in drugače živeti.

Tonetov Jože.

Iz stranke.

Izvrševalni odbor N. D. S. J. za Slovenijo

sklicuje na dan 16. septembra 1923 ob 9. uri dopoldne v gostilni Rožanc (pri magistratu) v Mariboru

ŠTAJERSKO KONFERENCO N. D. S. J.

s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev.
2. Poročila delegatov I. O. in posameznih krajevnih organizacij
3. Političen položaj.
4. Naloge naše stranke.
5. Strankin svet.
6. Razno.

Krajevne organizacije in zaupništva N. D. S. J. na Štajerskem naj pošljejo svoje delegate. Zadevno te konference bodo organizacje še po posebni okrožnici obveščene.

I. O. N. D. S. J. v Ljubljani.

Žensko gibanje NDSJ.

Svetovna vojna je zrušila gospodarske temelje kapitalizma, ki danes v periodi ofenzive kapitala skuša, da si iste na plečih proletarijata zopet obnovi. Pri tem skusa, da izbije kolikor mogoče veliko profita iz človeške delovne sile. Razvoj tehnike je omogočil, da se naglo zmanjšuje število kvalificiranih delavcev, na katero mesto so stopile ženske in mladoletni delavci. In to je v skladu skrajno izkoriščevalne tendence, ki jo je zavzel kapital posebno v današnji periodi. Ženski mladoletni proletarijat ni samo manj odporen napram izkoriščevanju kapitalizma, ampak je poleg tega še razredno nezaveden.

Na drugi strani je delovna sila žene cenejša, ker ima manjše potrebe kot moški, nima družine, je poslušna in dela za vsako ceno. Tako je prišlo, da danes žena prevladuje že v veliki večini obratov, kjer je pač to izvedljivo. Izkoriščevanje ženskega proletarijata je brezmejno in naloga obstoja v tem, da prodre v žensko delavsko gibanje, strokovna razredna borba.

Dokler še ni v N. R. P. J. zastopan ženski proletarijat, mora ta voditi borbo proti brezmejnem izkoriščevanju ženskega proletarijata, predvsem po sledečih principih:

a) da skrbi za izobrazbo najširših ženskih mas, proletarijata ter celega delovnega ljudstva o socijalizmu, bistvu, cilju, načinu in sredstvih revolucijonarnih akcij in bojev pri vseh akcijah in bojih delavskega razreda, ki je najuspešnejše sredstvo za povzdigo razredne zavednosti.

b) Borba proti brezmejnemu izkoriščevanju potom raznih zaščitnih zakonov za delavke, nastavljenke, uradnice na vseh gospodarskih poljih, posebno z ozirom na posebne ukrepe za žensko mladino, noseče in dojilne.

c) Za čim najživahnejše sodelovanje delavk, ženskih nastavljenk, uradnic pri volitvah gospodarskih, političnih in delavskih svetov, ter za to, da pridejo ženske kot izvoljeni člani v te delavske svete in njih organe.

d) Isto plačo za isto delo za ženske, kakor za moške.

e) Za popolno ravnopravnost obeh spolov pred zakonom, ravnopravnost na vseh poljih privatnega in političnega življenja ob potrebnem povdarjanju omenjenih vrednostij parol splošne volilne pravice, parlamentarizem in meščanske demokarcije za proletarijat in o zgodovinski potrebi nadomestitve teh z soc. vladavino.

f) Borba za enako brezplačno splošno in strokovno izobrazbo kot za moške, priznanje materinih nalog kot družabno delo.

Da se zamore uspešno delati po teh principih so potrebni sledeči organizatorični ukrepi:

a) V N. R. P. J. so ženski člani popolnoma enakopravni v vseh ozirih in v vseh instancah.

b) Pri vseh okraj. organizacijah mora biti pri odboru zastopano tudi žensko članstvo, kjer je več članic, naj tvorijo ženski odbor, čigar naloga obstoja v sledečem:

1. Izvršitev agitacije med ženskim proletarijatom potom predavanj, obratnih in gospodarskih sestankov, nadstrankarskih konferenc husne agitacije, razširjevanje odgovarjajočega tiska, brošur etc.

2. Skušati uvesti žene v strokovno organizirane konsume, dela vsake svete, skratka v vse organe rev. proletarske borbe, seveda ne kot mrtev balast, ampak kot aktivne člane.

3. Skrbeti, da zadobijo ženski člani potrebno podlago v teoriji in praksi delavskega gibanja in marxizma, bodisi po splošnih izobraževalnih inštitucijah stranke ali pa po posebnih ženskih diskurzijskih večerih in predavanjih.

Tak ženski odbor sestoji iz 3 do 5 članov in dela v ozki zvezi z odborom kraj. organizacije N. R. P. J. in ima za to v tem svojo zastopnico.

Vsi ti odbori so v stiku z pokrajinskim tajništvom N. R. P. J. odnosno z njemu prideljenim ženskim sekretarijatom, ki sestoji iz 3 članov. Naloge tega sekretarijata so:

Za vse informacije naj se krajevni ženski odbori obračajo na ženski sekretarijat N. D. S. J., Ljubljana, Karl Marxa trg 2.

Neodvisna delavska stranka Jugoslavije.

Sodrugi, 8. in 9. septembra vsi v masah na shode Nezavisne Delavske Stranke Jugoslavije!

V soboto, 8. septembra se vršijo shodi na Jesenicah (Lemež), v Tržiču (referent iz Ljubljane), Škofji Loki (referent iz Ljubljane), Vrhniki (Osterc). — V nedeljo, 9. septembra v Mariboru (Lemež), Rušah (Lemež), Guštanju (Razboršek), na Muti (Razboršek), v Ljutomeru, Št. Janžu (ref. iz Ljubljane), Bohinjski Bistrici (Košir).

Dopisi.

POPRAVEK.

V številki 18. našega lista z dne 16. avgusta t. l. smo vsled napačnih informacij poročali, da je gospod Ivan Deržič na dan protestne obustave dela krumiril in delal službo. Po dobljenih poročilih smo se uverili, da to ni res. Storjeno krivico s tem lojalno popravljamo.

Op. uredništva. Ta popravek smo prejeli od Zveze Jugoslovanskih železničarjev, in kakor je bil pisan in stiliziran smo ga priobčili, da ugodimo njih želji. Vprašamo pa samo to: »Kaj je delal gospod Deržič 3. avgusta t. l. na obratnem ravnateljstvu in po kaj je hodil tja? — Zakaj se **boji** on sam svojeročno podati izjavo? Da bi ne zvedeli na višjih mestih o tem? Da bi veljal pri delavstvu za solidarnega in pri oblasti tudi — za solidarnega? Najbrže...

Kako znajo Orjunci ponočevati po Zagorju. Bilo je v pondeljek to je 27. avgusta pred hišo Tauferjevo. Ura je odbila pol ene ponoci, ko se postavi na noge g. Murel s svojimi mesingastimi špeglami, da pokaže, kakšno je izzivanje stavkujočim rudarjem na švepovni. — Tako lepo štimo so imeli ti štirje pristaši Orjune, da so nas švepovčane kar glave zabolele, ko so dali prvi glas iz svojega prepitega grla. Pa to ni trajalo eno pesem, vse kar so jih zapeli so bile tako razločne in lepe, da so jih žabe v simončičevi luži tam za hišo takoj zapopadle. Mislili so pač ti štirje strici, da bodo zaradi njihovega petja in rogoviljenja po švepovni nastala za nje kakšna zabava. Ali ni se jim posrečilo, da bi sprovocirali kakega gladnega rudarja in ga pretepali. Vsi švepovčani smo pa prepričani, da se Orjunaško lajanje več ne bo posrečilo in nam kalilo nočni mir. V nasprotnem slučaju pa se ne bo godilo prav dobro kalilcem nočnega miru, akoravno imajo železno metlo, tisto, ki jo vedno obljubljajo, seveda je vprašanje, če ne bo ona pometala z Or-junci. Ta znameniti kvartet nemreč sestoji iz posebno treznih »Orjunašev« in sicer: učitelj Morel, vzgojitelj mladine; učitelj Prestor, tudi vzgojitelj mladine; učitelj Vrabič in dolgopeti Kalan s svojim »korašfedrom«.

VRHNIKA. Pri nas je socijalpatrijotizem krepnil v lastnem brezdelju. Umrla je tukajšnja podružnica »Svobode« in Bernotove SSJ Na papirju obstoja še strokovna živilska organizacija, ki pa ne da od sebe nobenega glasu in število njenih članov se vedno bolj približuje ničli. Zadnji čas je že, da revolucijonaren vrhniški proletarijat pomete s to gnjilobo ter postavi v tovarni »Globus« svojo živilsko organizacijo, kakor so storili pekovski pomočniki v Ljubljani. Ustanovili smo tudi krajevno organizacijo NDSJ, v kateri bi moral biti vsak zaveden proletarec.

RAKEK. Pri nas se vrše ta teden občinske volitve. Tudi naša N. D. S. J. bo postavila svojo listo. Borba se bo vršila med kapitalistično orjunsko gospodo in potlačenimi proletarci, malimi kmeti in kajžarji, ki bodo spustili svojo kroglico v skrinjico N. D. S. J., ker dobro vedo kaj čaka proletarijat, ako pridejo po bolgarskem vzgledu na vlado Orjunci.

Iz nedeljskega protestnega shoda beogradskega proletarijata smo dobili sledečo brzojavko: Beogradski proletarijat, zbran na velikem shodu, da protestira proti nasilju nad vašo borbo za izboljšanje položaja, vam pošilja sodružni pozdrav in upa, da bode obenem z vami podvzel vse korake, da vas podpre v borbi za vaše upavičene zahteve — Kraljević, Janačković, Filip Filipović.

Sestanek ljubljanskih zaupnikov N. D. S. J. je vsako sredo ob pol 8. uri zvečer v »Delavskem domu.«

Razno.

V Ameriki

je v mnogih podjetjih še vedno vpeljan 12 urni delavnik. V tovarnah železne industrije dela nad 150.000 delavcev po 12 ur na dan. Samo okoli 20% delavstva v jekleni industriji dela po 10 ur, ostalih 80% pa več.

Padec belgijskega franka.

1 dolar je v decembru 1919 stal 10.67 katere si leta 1919 dobil za 1 dolar, že 22.— frankov. Zakaj to registrirano? Ker take številke dokazujejo, da je kapitalistično gospodarstvo v razsulu in da krahira današnji družabni sistem. Tudi dolar gubi na vrednosti. Potrebščine katere si leta 1919 leta dobil za 1 dolar, stanejo danes 1.56 dolarja. Vse gre k vragu. Ponekod hitreje, drugod bolj polagoma. In prav je tako. Socijalistični družabni red bo izrastel na razvalinah meščanskega družabnega reda.

Izšla je knjiga **»Sima Marković pred sudom«,** ki vsebuje stenografični zapisnik sodnijske razprave proti sodr. Simi Markoviću. Knjiga je tiskana v latinici, tako, da jo lahko, če se malo potrudi, razume vsak slovenski sodrug. Vsebina je za delavski pokret tako važna, posebno vsled teoretičnih razprav sodruga Markovića in njegovih zagovornikov, da jo mora čitati vsak sodrug, ki se hoče informirati o ciljih delavskega pokreta. Knjiga stane 10 Din in se naroča pri našem upravništvu.

Sodrugi proslavite zopetni prihod sodrugov iz požarevske ječe s tem, da zbirate povsod za žrtve reakcije!

Za stavkujoče rudarje.

»Svoboda«, Bled 100 Din. (Pripominjamo, da je bleiska podružnica »Svobode« edina, ki je v tej gigantski borbi rudarjev dejansko pokazala svojo proletarsko solidarnost. Kaj pa ostale podružnice? Morda na tihem simpatizirajo s premogarskimi akcijonarji? Ur.); A. K., Tržič 100 Din. — Karič 2.50 Din; Mohorič 5 Din; Zlatnar 10 Dn; Žibert 10 Din; Prešern Alojz 25 Din; Črnigoj 15 Din; Otič 10 Din. Vsi so drž. železničarji v Ljubljani. — Vozovni pregledniki Ljubljana drž. kol. 50 Din. — Člani »Neodv. žel. strok. organizacije so darovali: Vozna skupina drž. žel., pola 174 121 Din; skladiščni delavci juž. žel., pola 148 545.35 Din; osobje kurilnice drž. žel., pola 173 272.40 dinarjev; vozno in postajno osobje južne železnice, pola 149 494.75 Din; vozno in postajno osobje južne železnice, pola 150 688 Din; Smolnik nabral še na posebni poli 95 Din; kurilnica juž. žel., poli 155 in 156 447.75 Din; Elza Olkar 50 Din; Pavlič Hinko 25 Din; Mozetič Anton 30 Din; snažilci in snažilke južne železnice 57 Din; podružnica Ljubljana I., pola 154 30 Din; podružnica Ljubljana I., pola 153 (Taučer) 152 Din; podružnica Ljubljana I., pola 147 (Oblak) 365.20 Din; Kokalj Franc 10 Din; na polo št. 225 nabral s. Leban Peter na oddelku 3/IV. obrat. ravn. juž. žel. 100 Din. —

Tiskovni sklad.

Pepelnjak 5 Din; Halozar 5 Din; Luster 5 Din; Jelovšek 5 Din; Martinšek 5 Din; Glavan 5 Din; Kuznik 10 Din; Krznar 5 Din; Krohne 5 Din. Vsi so iz Zidanega mosta. — Tome Ivan 3 Din; dr. Lemež Milan 14.25 dinarjev; Magerl Josip 2.50 Din; Kokalj Viktor 2 Din. Vsi iz Ljubljane. — Blaževič Josip, Ljubljana VII. 2 Din; Sedej Alojz, Ljubljana 2 Din; Lorbek Franc, Ljubljana VII. 1 Din. — Grajzer 10 Din; Jazbec Mici 2 Din; Zupančič Fani 2 Din; Erjavc Frančiška 2 dinarja; Martinšek Anton 2 Din; Grobolšek Anton 4 Din; Javoršek Vratislav 4 Din; Stajnko Ludvik 100 Din. Vsi iz Ljubljane. — Dietinger Ivan, Guštanj 7 Din; Leban Peter, Ljubljana 2 Din; Sadel Jakob, Ljubljana 2 dinarja. **Vsega skupaj (vštevši izkaze prejšnjih številk »Gl. S.«) 8548.25 Din.**

Za žrtve reakcije se je nabralo na Jesenicah na polo št. 11, Din 82.50; na polo št. 12, Din 145.—; na polo št. 13, Din 194.75; na polo št. 14, Din 90.— Skupaj Din 512.25. Denar se je porabil za zaprte sodruge.

S 1. septembrom t. l.
se je otvorila
v Delavskem domu
Karla Marxa (preje Turjaški) trg 2
gostilna
Topla in mrzla jedila. **Delavska kuhinja.** Abonenti na hrano se sprejemajo.
Vsakovrstne tople in mrzle pijače.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Šušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.